

på avstand, fremstår han som den store fornyeren av norsk botanikk – og det er slik han bør minnes.

Litteratur

- Aktstykker vedkommende Kristiania kommune 1911. Sak nr 29, møte 10.03.1911
- Bergen Museums Årsberetning 1924.
- Brandt, K. 1908. Nordisches Plankton. Kiel 2bd.
- Holmboe, J. 1925. Mindetale over prof. Dr. Nordal Wille. Overs. Vidensk. selsk. møter 1924: 114-118.
- Høeg, O.A. 1983. Nordal Wille. Norsk biografisk leksikon 19: 212-216.
- Jørgensen, P.M. (red.) 2007. Botanikkens historie i Norge. Bergen, 396 s.
- Nordhagen, R. 1922. Kalktuffstudier i Gudbrandsdalen.. Skr. Vidensk. selsk. 9,8.
- Printz, H. 1925. Professor Dr. N. Wille. Nyt Mag. Naturv. 1925:1-51.
- Printz, H. 1959. Johan Nordal Fischer Wille 28.oktober 1858- 4.februar 1924. Blyttia 17: 1-6.
- Schleiden, M. J. 1842-43. Grundzüge der wissenschaftliche Botanik. Leipzig, vol. 1-2.
- Stubbhaug, Ø. 2007. Med viten og vilje, Gösta Mittag-Leffler (1846-1927). Oslo.
- Vaalund, Anne 2001. Botanikk og folkeskikk: Botanikkprofessor Nordal Wille - institusjonsbygger, folkeopplyser og filantrop i perioden 1893-1924. Oslo
- Warming, E. 1884. Haandbog i systematisk Botanik. København
- Wille, J. N. 1885. Bidrag til Algernes physiologiske Anatomie. Kgl. sv.Vetensk. Akad. Handl.2: 1-150.

- Wille, J. N. 1897. Conjugatae, Chlorophyceae & Characeae i Engler & Prantl: Die natürlichen Pflanzenfamilien vol.1,2:1-175.(med tillegg i 1910).
- Wille, J. N. 1900. Selvbiografi. Studenterne 1875: 192-206.
- Wille, J.N. 1909. Naturens mindesmærker og deres bevarelse. Kristiania
- Wille, J. N. 1915. The Flora of Norway and its immigration. Ann. Missouri Bot. Garden vol.2: 59-109.

Siterte brev:

- Wille til Wittrock 12.10.1907 og 20.06.1910
- Wille til Arrhenius 25.05.1918 og 21.01.1917

Siterte avisartikler:

- Wille. «Forskningsretninger inden den botaniske Videnskab.» Aftenposten 13.09.1893
- Wille. «Universitetets sommerkurser.» Aftenposten 02.08.2897
- Wille. «Parkanlæg ude og hjemme.» Aftenposten 19.06.1902

Andre siterte trykksaker:

- Aktstykker vedkommende Kristiania kommune 1911. Sak nr 29, møte 10.03.1911
- Universitetets årsberetninger 1895-96

Illustrasjoner

- Illustrasjonene 1, 2, 5, 7, 8, 9, 12, 13 og 14 er gjengitt med tillatelse fra Universitetshistorisk fotobase, PB 1085 Blindern, NO-0317 Oslo. Retighetene til illustrasjonene forvaltes av Universitetshistorisk fotobase.

FLORISTISK SMÅGODT

Perleforglemmegei *Myosotis discolor* registrert i Sogndal kommune

Knut Kai Berget

Høgskulen i Sogn og Fjordane, avdeling for ingeniør- og naturfag, PB 133, NO-6851 Sogndal knut.berget@hif.no

Perleforglemmegei *Myosotis discolor* Pers. står på den norske rødlisten (Kålås et al. 2006) med kategori EN (truet). Den er etter det jeg har funnet ikke registrert i Sogndal kommune før. Fra Sogn oppgir Artsdatabankens nettjeneste «Artskart» (artskart.artsdatabanken.no) to funn i herbariet i Bergen (BG), nemlig Lærdal (Tønjum) 1992 og Leikanger (Fatle) 1909, og funn i tre kommuner i Nordfjord (Eid, Stryn og Gloppen), som er norsk nordgrense. Ifølge Per Harald Salvesen (pers. medd.) er planten ellers registrert på Vestlandet fra Stavanger til Odda og Bømlo. Spranget er langt fra Stavanger til lokali-

tetene på Agder og Østlandet.

Det er ikke så lett å bestemme planter innen slekten *Myosotis*. Perleforglemmegei er liten og har blomster som først er gule, og som senere endrer farge til blå. Derav navnet *discolor*. Ellers i slekta starter blomstene som rosa, ikke gule. I tillegg til en del andre kjennetegn som det er nødvendig med god lupe for å se, er fargeendringene muligens det enkleste kjennetegnet for å bestemme planten. Planten vokser vanligvis på baserike enger og tørrbakker. Omlegging av jordbruket er en av flere viktige faktorer som bidrar til at arten er truet. Fordi den er så liten og vanskelig å bestemme er den lite kjent og registrert. Den kan derfor være mer vanlig enn en kan få inntrykk av litteraturen.

Sommeren 1995 startet vi ved Høgskulen i Sogn og Fjordane et prosjekt der vi ville undersøke hvordan skjøtsel innvirket på populasjonsdynamikk hos vårmarihand *Orchis mascula*, samt på vegetasjonsdynamikken. I tillegg til undertegnede deltok Ingvild Austad, Ann Norderhaug og Inger Eikeland Flåten i prosjektet.

Figur 1. Prikken viser plasseringen av prosjektområdet.

Forsøksområdet ligger mellom Bondevika og Fardalen i Sogndal kommune. Området ligger mellom riksvegen og sjøen ca seks kilometer fra Sogndal sentrum. UTM-koordinatene er LN 952,865; kartblad Sogndal 1417 IV. Hele området ligger på garden Eskestrand, som eies av Arne Glen Flåten. Se figur 1.

Vi la ut 30 fastruter. 11 av rutene ble slått hvert år, 9 av rutene ble slått hvert annet år og 10 ruter fikk stå uten skjøtsel, se figur 2. Prosjektet pågikk i 6 år fram til år 2000. Vegetasjonsvariasjonen i området var stor, men de fleste rutene var forholdsvis artsrike, med et antall på rundt 20 karplanter. .

I 1997, etter to års tid, dukket det opp en liten forglemmegei med gule blomster. Fargen på blomstene forandret seg utover våren. I 1997 fant vi den i en rute som ble slått hvert år. I 1998 forekom den i to av rutene som ble slått hvert år samt i en rute som ble slått annet hvert år. I 1999 og 2000 kunne vi ikke finne den igjen. Planten er kontrollbestemt av Arnfinn Skogen til å være perleforglemmegei.

Tabell 1 viser artssammensetningen i de rutene der det vokste perleforglemmegei.

Vi hadde ingen arter i tresjikt og busksjiktet. Osp og ask var så små at de vart plassert i feltsiktet. Bunnsjiktet ble ikke registrert, men engkransmose *Rhytiadelphus squarrosus* var den dominerende arten i alle rutene med perleforglemmegei.

Figur 2. Prosjektfeltet på Eskestrand.

Tabell 1. Artssammensetningen i de rutene der det vokste perleforglemmegei. Mengde oppgitt i prosent dekningsgrad. Ruter merket A ble slått hvert år. Ruter merket B ble slått annet hvert år.

	A15 1997	A11 1998	A15 1998	B13 1998
Ryllik <i>Achillea millefolium</i>	70	50	60	45
Engkvein <i>Agrostis capillaris</i>	1	15	4	8
Engrevrumpe <i>Alopecurus pratensis</i>			1	
Sløke <i>Angelica sylvestris</i>		3		
Gulaks <i>Anthoxanthum odoratum</i>	2	2	1	2
Engkarse <i>Cardamine pratensis</i>	2	4	2	14
Hundegras <i>Dactylis glomerata</i>			1	
Rødsvingel <i>Festuca rubra</i>		2	2	10
Markjorbær <i>Fragaria vesca</i>		5		
Ask <i>Fraxinus excelsior</i>	1			
Skogstorkenebb <i>Geranium sylvaticum</i>	1	1	4	8
Englodnegras <i>Holcus lanatus</i>	1	1	1	36
Firkantperikum <i>Hypericum maculatum</i>		8		46
Føllblom <i>Leontodon autumnalis</i>			2	
Engfrytle <i>Luzula multiflora</i>		2		
Åkerforglemmegei <i>Myosotis arvensis</i>				1
Perleforglemmegei <i>Myosotis discolor</i>	1	1	1	1
Vårmarihand <i>Orchis mascula</i>	4	15	15	25
Timotei <i>Phleum pratense</i>				2
Engrapp <i>Poa pratensis</i>			1	
Markrapp <i>Poa trivialis</i>				1
Osp <i>Populus tremula</i>	5	1	5	
Engsoleie <i>Ranunculus acris</i>	4	2	3	2
Nyresoleie <i>Ranunculus auricomus</i>	2	2	2	5
Engsyre <i>Rumex acetosa</i>	5	4	10	10
Engsmelle <i>Silene vulgaris</i>				2
Løvetann <i>Taraxacum</i> sp.	2	5		6
Rødkløver <i>Trifolium pratense</i>		8		1
Hvitkløver <i>Trifolium repens</i>	30	2	20	15
Vendelrot <i>Valeriana sambucifolia</i>				1
Tveskjeggveeronika <i>Veronica chamaedrys</i>			1	

Hvorfor planten ble borte igjen i 1999 og 2000, vet jeg ikke. Arten er ettårig og har sikkert en frøbank. Jeg vil anta at med fortsatt skjøtsel ville den kommet tilbake igjen.

I dag er dette området grodd igjen. Jeg har ikke registrert verken vårmarihand eller perleforglemmegei der i år. Prosjektet vårt viser at skjøtsel er av stor betydning når det gjelder å bevare mange truede arter.

Takk til

Arnfinn Skogen for kontrollbestemming og muntlige opplysninger om arten, Per Halvar Salvesen for opplysninger om utbredelse, Liv Norunn Hamre for innspill, henne, Knut Rydgren, Ingvild Austad og

Ingvar Leknes for korrekturlesning, dessuten Eivind Sønstegaard og Rune Aa for hjelp med kart.

Litteratur

Kålås, J.A., Viken, Å. & Bakken, T. (red.) 2006. Norsk Rødliste 2006 – 2006 Norwegian Red List. Artsdatabanken.

Lid, J. & Lid, D.T. 2005. Norsk flora. 7 utgave ved R. Elven. Det Norske Samlaget.

Nettsteder

Miljøstatus Sogn og Fjordane. <http://sognogfjordane.miljostatus.no>
Rødlistedatabasen. Artsdatabanken. <http://www.artsdatabanken.no/Article.spx?m=58&amid=375>